

Żółkiewski, Stefan

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa : Sprawozdania z działalności Wydziałów TNW : Wydział I językoznawstwa i historii literatury : Streszczenia : Sto lat kultury literackiej w Polsce (od schyłku XIX wieku)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 53, 119

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wencji pozajęzykowych, to trzeba stwierdzić eksplicite, że dopuszczalna jest dwojaka interpretacja tego sądu.

Z akceptacji przedstawionych postulatów wynika, że ogromnej części jednostek leksykalnych języka naturalnego nie da się przyporządkować definicji przedmiotowych równościowych i że charakterystyka wyrażeń za pomocą ich definicji cząstkowych jest nieuchronną koniecznością. Taka konkluzja stanowi konsekwencję nałożenia mocnych warunków na pojęcie definicji i podporządkowanie procedury wyjaśniania znaczeń określonym regułom, pozwalającym na dokonywanie opisu poprawnego metodologicznie.

Przedstawione tezy były egzemplifikowane w referacie za pomocą konkretnych wypowiedzi oraz definicji jednostek leksykalnych – zarówno poprawnych, jak i dewiacyjnych. Referat zawierał ponadto krytyczną ocenę teorii prototypów w semantyce (na tle przyjętych założeń).

Stefan Żółkiewski

STO LAT KULTURY LITERACKIEJ W POLSCE

(OD SCHYŁKU XIX WIEKU)

Referat dotyczył przede wszystkim społecznych podstaw rozwoju kultury literackiej XX wieku. Przedmiotem analizy stały się więc najważniejsze zjawiska socjalne czasów nowożytnych: umasowienie, demokratyzacja, zacieranie kulturowych różnicowań, instytucjonalizacja *etc.* Procesy te przedstawiono w całości uwiakłań sytuacyjnych. Możliwe stało się dzięki temu ukazanie różnych asymetrii związanych z zaborowymi, urbanizacyjnymi czy profesjonalnymi odmiennosciami poszczególnych ośrodków kultury. Ujęcie to pozwoliło także omówić kulturalne konsekwencje przeobrażeń demograficznych, klasowych i etnicznych. Referat nie zakładał „bezpośredniej zależności” kultury literackiej od tych ruchów. Chodziło natomiast o opis czynników mediacyjnych i o ujawnienie złożoności występujących tam relacji.

W rekonstrukcjach modeli kultury zachowano perspektywę historyczną. Badania dotyczyły spraw inicjacji kulturalnej i literackiej, zagadnień instytucjonalnych aspektów życia literackiego, problemów rozwoju technicznego wyposażenia przemysłu i rynku kultury *etc.* Autor pokazał, w jaki sposób nastąpiło przejście do układu patronackiego, poprzez demokratyczne formy aktywności emancypacyjnych wspólnot aż do scentralizowanych instytucjonalnie (choć przestrzennie rozproszonych) masowych publiczności, zrodzonych przez elektroniczne środki przekazu. Istotne znaczenie przyznano tu zjawiskom przekraczania różnicowań regionalnych i problemom narodzin jednej, ogólnopolskiej kultury literackiej. Podjęto również próbę opisu makrozjawisk w dziedzinie rzeczowych i semiotycznych przemian systemów komunikowania.